
Re: En oppfordring til anonyme sæddonorer

BREV TIL REDAKTØREN

OLE SCHOU

Ole Schou (f. 1954) er administrerende direktør Sædbanken Cryos International

Oppgitte interessekonflikter: Forfatteren er administrerende direktør i Sædbanken Cryos International.

Email: os@cryosinternational.com

En artikkel i Tidsskriftet nr. 22/2015 demonstrerer en meget snæversynet vinkel på et dilemma, som har været debatteret internasjonalt i over 70 år (1). Spørsmålet var i Folketinget i Danmark første gang i 1953 og siden har diskussionen bølget frem og tilbake. Der er ingen lette løsninger!

Vi kan godt alle være enige om at barn er bedst tjent med at have retten til at kenne sit opphav, men problemet er, at vi ikke har de ikke-anonyme donorer på hylderne. Alle de 10 lande som har afskaffet anonymiteten, har fått «sædtørke»... Det leder alltid til «fertilitetstourisme» og «gråt marked», med konsekvenser i form af sundhedsrisici, juridiske faderskapsproblemer og sociale problemer. Et andet problem er også at især heteroseksuelle par har en præference for anonyme donorer, af hensyn til deres familieprosjekt og beskyttelse af mandens interesser. Kun især lesbiske og enlige går efter ikke-anonyme. Kan de ikke få det, går de til udlandet. Der er kun en Salomonisk løsning på dette meget gamle problem: der skal være adgang til begge typer donorer i et samfund.

Jeg kan tilføje at Cryos stod for 100 % af leverancerne i Norge fra 1995 – 2005, fordi man ikke selv kunne skaffe donorer i Norge. Det kan man stadig ikke, kun i meget lille udstrækning. Vi får rapportert omkring 150 graviditeter om året på norske recipienter, og det tal har været stabilt også efter 2005, så lovendringen i Norge har ingen effekt haft overhovedet. Vi har fått rapportert 2 372 graviditeter på Norske recipienter, men kun ca. halvdelen er registrert fra Norske sygehuse: 1 189. Dette viser, at folk blot tager til Danmark.

Der er konsensus om, at åbenhed er godt, men det er kun mht. til at fortælle barnet om sin tilblivelse. Det betyder ikke, at man ikke skal have anonyme donorer. Det vil i øvrigt aldrig kunne sikres at børn får deres biologiske forældre at vide. Vi ved at mellem 5 – 10 % i Danmark ikke har den far, de tror de har. Det er dokumenteret via uselekterede data. FN's Børnekonvention siger intet om det genetiske familieskab. Det kan tolkes som plejforældre, surrogatforældre, sociale forældre, osv.

Vi har en forpligtelse som samfund til at beskytte anonymiteten for de donorer og de recipienter, som vi har lovet anonymitet. Det må gælde for altid.

En andet forhold er, at anonymiteten kan være svær at sikre i fremtiden, med fora som donorsiblingregister.com og 23andMe.com, men det ændrer ikke ved, at vi som samfund fortsat skal sikre anonymiteten som vi har lovet.

Min opfordring til de ansvarlige i Norge er, at vågne op og se virkeligheden i øjnene. Forbud mod anonym donation er som forbud mod abort. Det er en smuk tanke, men den kan ikke realiseres. Ansvarlighed er, at sikre ordentlige adgang til sikker behandling for alle i samfundet i eget land. Norge bliver på sigt nødt til at fjerne forbudet mod anonymitet. Før det sker, vil problemet ikke være løst.

LITTERATUR

1. Elgjo GI. En oppfordring til anonyme sæddonorer. Tidsskr Nor Legeforen 2015; 135: 2030. [PubMed]

Publisert: 12. januar 2016. Tidsskr Nor Legeforen. DOI: 10.4045/tidsskr.15.1308

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 28. mars 2026.